

Паращич О.С.,
завідувач лабораторії
(Національний педагогічний
університет імені
М.П. Драгоманова)

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В КЛАСАХ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНОГО ПРОФІЛЮ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ II СТУПЕНЯ

Реформа української школи, впровадження профільного навчання в закладах середньої освіти II ступеня вимагають докорінного перегляду підходів до організації навчально-виховного процесу. Успішне виконання цього завдання визначить ефективність реорганізації середньої освіти і дозволить якісно покращити підготовку молоді до соціальної та професійної діяльності. Проте саме у цьому напрямку на сьогоднішній день є певні проблеми, шляхи розв'язання яких досить складні і залежать, насамперед, від організаційних та методичних умов в кожному конкретному закладі середньої освіти. А головна складність реалізації проблем впровадження профільного навчання полягає в тому, що вони тісно пов'язані між собою і повинні розв'язуватися комплексно. Тому широкомасштабній роботі у напрямку реформування старшої школи має передувати осмислення наявних ускладнень, а після цього – розроблення виважених методичних підходів до виконання освітніх завдань.

Зупинимось на проблемах організації профільного навчання в гімназії на основі власного досвіду роботи в класах фізико-математичного профілю. Одна з проблем – відсутність достатньої кількості кабінетів фізики. Очевидно, що у більшості закладів середньої освіти навчання фізики здійснюють декілька вчителів. За таких умов в кабінеті фізики працює переважно один вчитель, який є відповідальним за нього. Інші вчителі вимушені проводити уроки фізики в кабінетах, які для цього не пристосовані. Наступна проблема – слабка матеріально-технічна база кабінетів фізики. Нині нове обладнання для закладів середньої освіти придбається дуже рідко у зв'язку із недостатнім фінансуванням, а старе в значній мірі прийшло в непридатність. Це призводить до того, що вчитель не має можливості реалізувати демонстраційний експеримент. Разом з тим,

демонстрації на уроках фізики необхідні при вивченні більшості тем курсу. Без відповідних демонстрацій учні взагалі не зможуть зрозуміти деяких питань, оскільки їх пояснення слід починати саме з дослідів. Те ж саме стосується і проблем з фронтальним експериментом і лабораторним практикумом. Вчитель змушений демонструвати виконання роботи на лабораторному столі, при цьому учні просто записують в зошит одержані результати. Очевидно, що за таких умов нівелюється одне з головних завдань шкільного курсу фізики – формування в учнів експериментаторських умінь, розвиток знань про фізичні явища на основі спостережень за їх плином, встановлення і перевірка законів природи засобами фізичного експерименту, залучення учнів до наукової діяльності. Як відомо, в навчанні фізики експеримент виконує не лише навчаючу, але й значну мотивуючу функції. Тому за відсутності експерименту учні позбавляються можливості оволодіння методологією фізики, що значно знижує рівень сформованості їх предметної компетентності. Особливо неприпустимою є така ситуація в класах фізико-математичного профілю. Ще одна суттєва проблема – недостатня кількість електронних засобів навчання, зокрема, інтерактивних дошок. Нині вже неможливо уявити собі урок фізики без мультимедійних презентацій. Це зумовлене тим, що, по-перше, вони забезпечують дидактичний принцип візуалізації навчальної інформації і дозволяють значно оптимізувати процес навчання. По-друге, використання презентацій забезпечує одержання учнями інформації в звичний для них спосіб, а саме за допомогою гаджетів. Проте, інтерактивними дошками школи забезпечені в недостатній мірі.

Таким чином, освітній процес з фізики в класах фізико-математичного профілю поки що не має достатнього матеріально-технічного і методичного забезпечення. Також не створені можливості для повсюдного використання учителями і учнями електронних ресурсів. Тому важливим завданням реалізації профільного навчання є пошук шляхів впровадження такого навчального середовища, яке забезпечить освітні потреби і пізнавальні інтереси учнів, а також їх спрямованість на професії фізичного та фізико-технічного спрямування.